

POLITIHØGSKOLEN

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:

Vår referanse:
2017/06383-2 008

Sted, Dato
Oslo, 15.09.2017

HØRINGSSVAR OM UTKAST TIL NY PERSONOPPLYSNINGSLOV - GJENNOMFØRING AV PERSONVERNFORORDNINGEN I NORSK RETT

Politihøgskolen viser til oversendelse av Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 5. juli 2017 fra Politidirektoratet med frist til direktoratet 15. september 2017. Vi har følgende merknader:

Personbilde som personopplysning

Et personbilde er en personopplysning og omfattet av personopplysningslovens regler. Etter gjeldende rett er en persons vern mot offentliggjøring av bilde av en selv også forankret i åndsverkloven § 45 c. Som kjent er denne bestemmelsen foreslått videreført i forslag til ny åndsverklov § 105 (Prop. 104 L (2016-2017)), som ble fremmet i statsråd 5. april 2017. Lovsaken er til behandling i Kulturkomiteen etter at saken ble utsatt i vårsesjonen. Politihøgskolen er ikke kjent med om utsettelsen vil føre til at det fremmes en innholdsmessig annerledes proposisjon senere.

I høringen hadde flere høringsinstanser forslag til materielle endringer i åndsverklovens bestemmelse. I proposisjonen foreslo departementet imidlertid ingen materielle endringer i åndsverklovens regler om vern for en avbildet person, og begrunnet det slik (s. 306):

«Departementet opprettholder forslaget om videreføring av bestemmelsen uten materielle endringer. EU vedtok i april 2016 en ny forordning om behandling av personopplysninger ((EU) 2016/679) som vil erstatte det gjeldende personverndirektiv fra 1995. Forordningen er EØS-relevant.

Justis- og beredskapsdepartementet er i ferd med å vurdere endringer i personvernlovgivningen som følge av forordningen. I dette arbeidet vil også endringer i særlovgivningen vil bli behandlet, herunder åndsverklovens bestemmelser om rett til eget bilde og om bestilte portretter.»

Etter hva vi kan se, drøfter ikke Justis- og beredskapsdepartementet regelen om rett til eget bilde i åndsverkloven i dette høringsbrevet.

POLITIHØGSKOLEN

Pb.5027 Majorstuen, 0301 Oslo
Slemdalsveien 5
Tlf: 23 19 99 00 /Faks: 23 19 99 01
Org. nr: 974 761 017 / Giro: 7694.05.08335
www.phs.no /postmottak@phs.no

Avdeling Bodø

Pb. 6004, 8002 Bodø
Universitetsalleen 1
Tlf: 23 19 99 00
Faks: 75 58 80 30

Utdanningscenter Kongsvinger

Pb. 100, 2201 Kongsvinger
Motjernsvegen
Tlf: 23 19 99 00
Faks: 62 82 59 50

Justissektorens kurs- og øvingssenter Avdeling Stavern

Pb. 204, 3291 Stavern
Fredriksvern Verft
Tlf: 23 19 99 00
Faks: 33 20 61 00

Barns personvern

I tråd med gjennomføringen av Barnekonvensjonen er det i de senere år blitt større oppmerksomhet om barns personvern og at foreldrene ikke alltid og uten videre kan offentliggjøre personopplysninger om barna (Smith, 2011). Adgangen til spredning av personopplysninger vil i en del tilfeller avhenge av samtykke fra den opplysningen gjelder. I åndsverkloven er det ingen regulering av i hvilken grad barn kan samtykke, eller foreldre samtykke på vegne av dem – heller ikke i proposisjonen til ny åndsverklov. I personopplysningsloven var det tidligere ikke regler om barns personvern før personopplysningsloven § 11 tredje ledd i 2012 ble tilføyd:

«Personopplysninger som gjelder barn, skal ikke behandles på en måte som er uforsvarlig av hensyn til barnets beste.»

Under høringen var det bred enighet om å innføre en slik regel, blant annet under henvisning til Barnekonvensjonen (Prop. 47 L (2011-2012), s. 14-18).

I høringsbrevet legger departementet til grunn at forordningen ikke åpner for en generell regel om barns personvern. Det generelle prinsippet er imidlertid uttalt i fortalens punkt 38: *«Barns personopplysninger fortjener et særlig vern, ettersom barn kan være mindre bevisste på aktuelle risikoer, konsekvenser og garantier samt på de rettigheter de har når det gjelder behandling av personopplysninger»*. Om departementets oppfatning er den eneste mulige EU-rettslige tolkingen av forordningen, tar vi ikke stilling til. Men prinsippet om barnets beste i Grunnloven § 104 og Barnekonvensjonen artikkel 3 gjelder uansett hva som skrives inn i denne loven. Under enhver omstendighet burde det minnes om prinsippet i forarbeidene, men vi anbefaler departementet å vurdere en gang til om ikke en regel etter mønster av den gjeldende personopplysningsloven § 11 tredje ledd, ville bidra til å opplyse folk om rettstilstanden. Det ville være underlig om den nye personopplysningsloven – tre år etter innføringen av Grunnloven § 104 – skulle gi et inntrykk av å svekke barns personvern.

Om Datatilsynet bør kunne ilegge gebyr for overtredelse av forordningen artikkel 10 i tillegg til overtredelse av artiklene som er regnet opp i forordningen artikkel 83, og om det bør innføres en foreldelsesfrist for adgangen til å ilegge overtredelsesgebyr

Etter Politihøgskolens syn kan det være grunn til å la Datatilsynet få adgang til å ilegge gebyr for overtredelse av artikkel 10 om straffedommer og lovovertridelser. Vi forutsetter at artikkel 10 gjelder det å etablere personopplysninger utenfor en offentlig myndighets kontroll. Spørsmål om enkeltstående brudd på taushetsplikt vil være mer naturlig å behandle etter de alminnelige reglene i statsansattloven og straffeloven.

Overtredelsesgebyr kan være en så inngripende sanksjon at de hensynene som begrunner foreldelse av straffansvar, gjør seg gjeldende også ved overtredelsesgebyr. Et utgangspunkt kan være foreldelsesfristen for bøter (straffeloven § 86 første ledd bokstav a). Vi har ikke grunnlag for å gå nærmere inn på hva slags varsel som skal være tilstrekkelig for å avbryte foreldelsesfristen, hva som skal være konsekvensen av at saken trekker ut etter at foreldelsesfristen er avbrutt osv.

Om overtredelse av loven fortsatt bør være straffsanksjonert

I de fleste sakene etter personopplysningsloven vil en administrativ sanksjon være tilstrekkelig. For overtrederen har dette blant annet den fordel at reaksjonen ikke vil kombineres med en subsidiær fengselsstraff eller fremkomme på en politiattest. For de rettshåndheverende myndigheter kan det ha den fordel at håndhevingen blir mer effektiv når et

Referanser

Prop. 47 L (2011-2012). Endringer i personopplysningsloven.

Prop. 104 L (2016-2017). Lov om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven).

Smith, L. (2011). Om barns personvern. Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål, 9(2), 106-126.